

AS-1153

Seat No. _____

M. A. (Part - I) Examination

March / April - 2016

Sanskrit : Paper - IV

(ઇતિહાસ-પુરાણ)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

સૂચના / Instructions : (૧) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

(1) Figures on the right hand indicate marks.

(૨) કુલ પાંચ પ્રશ્નો છે.

(2) There are five questions.

૧ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પર નોંધ લખો : **૨૦**

1 Write notes on any two of the following : **20**

(૧) મહાભારતનો રચનાકાળ

(1) Period of Mahabharat creation.

(૨) રામાયણનું કાવ્ય સૌંદર્ય.

(2) Poetic beauty of Ramayan.

(૩) આદિપર્વ

(૪) કાલિદાસની રચનાઓ પર મહાભારતની અસર.

(4) Effect of Mahabharat on literature of કાલિદાસ.

૨ પુરાણં પञ्चलक्षणम् - આ વાક્ય સ્પષ્ટ કરો. **૨૦**

2 Explain the following sentence - **20**

પુરાણં પञ्चलक्षणम् ।

અથવા / OR

૨ પુરાણ સાહિત્યના ઉદ્ભવ અને વિકાસ અંગે વિસ્તૃત નોંધ લખો. **૨૦**

2 Write a detailed note on the origin and development of **20**
Puran literature.

- ૩ જડભરતના કથાનક પર આલોચનાત્મક નોંધ લખો. ૨૦
 3 Write a critical note on જડભરત. 20

અથવા / OR

- ૩ ‘इलाबुध उपाख्यानम्’ અને ‘ययातिचरित्र’ અંગે વિસ્તૃત નોંધ લખો. ૨૦
 3 Write in detail about ‘इलाबुध उपाख्यानम्’ and ‘ययातिचरित्र’. 20

- ૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ ચાર શ્લોકોનો અનુવાદ કરી વિગતવાર સમજાવો : ૨૦
 4 Translate and explain any four slokas. 20

- (૧) દ્યૂતપ્રિયેણ રાજેન્દ્ર તથા તદ્ભવતા કૃતમ્ ।
 પ્રાયેણાજ્ઞાતચર્યાયાં વયં સર્વે નિપાતિતાઃ ॥
 (૨) ગત્વા ગત્વાં નલો રાજા પુનરેતિ સખાં મુહુઃ ।
 આકૃષ્યમાણઃ કલિના સારઙ્ગેનાવકૃષ્યતે ॥
 (૩) ભો ભો નિષધરાજેન્દ્ર નલ સત્યવ્રતો ભવાન્ ।
 અસ્માકં કુરુ સાહાય્યં કર્તુમર્હસિ ॥
 (૪) ભર્તા નામ પરં નાર્યા ભૂષણં ભૂષણંવિના ।
 ણ્ણા હિ રહિતા તેન શોભમાન ન શોભતે ॥
 (૫) ન તસ્ય ન રથા ન ભ્રાતા ન ચ બાન્ધવાઃ ।
 વને નિવસન્તો રાજચ્છિષ્યેનો સ્મ કદાચન ॥
 (૬) ન મે અપરાધં કૃતવાંસ્ત્વં સ્વલ્પમપિ પાર્થિવ ।
 કૃતેઽપિ ચ ન મે ક્રોધઃ ક્ષન્તવ્યઃ હિ મયા તવ ॥
 (૭) નહિ પરકૃતં દોષં ત્વય્યાધાસ્યે કથંચન ।
 યથાસુખં વૈ જીવ ત્વં પ્રાણાનવસુજામિ તે ॥
 (૮) રાજન્ વિષનિમિત્તા ચ ન તે પીડા ભવિષ્યતિ ।
 સગ્રામેષુ ચ રાજેન્દ્ર શશ્વજ્ઞયમવાપ્સ્યસિ ॥

- ૫ ‘નલ’નું પાત્રાલેખન કરો. ૨૦
 5 Character sketch of ‘नल’. 20

અથવા / OR

- ૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૨૦
 5 Write short notes on any two : 20

- (૧) કર્કોટક – નલ સંવાદ
 (૨) બાહુક – કેશિના સંવાદ
 (૩) હંસ સન્દેશ
 (૪) નલકથાયાઃ પ્રાચીનતા ।